

ÖĞRENCİ HEMŞİRELERİN ENTEGRE EĞİTİM SİSTEMİNDEN MEMNUNİYETLERİNİN İNCELENMESİ

INVESTIGATION OF STUDENT NURSES 'SATISFACTION IN INTEGRATED EDUCATION SYSTEM

Ceren ŞAVGAR Özgül ÖZÇAKIR Nildeniz AY

Doç. Dr. Fatma ORGUN* Arş. Gör. Berna AKÇAKOCA*

*E.Ü.Hemşirelik Fakültesi Hemşirelikte Öğretim Anabilim Dalı

Geliş Tarihi/Received: 18.03.2018

Kabul Tarihi/ Accepted: 31.07.2018

ÖZET

Amaç: Bu araştırma, bir hemşirelik fakültesinde öğrenim gören öğrenci hemşirelerin entegre eğitim sisteminden memnuniyetlerinin incelenmesi amacıyla yapılan tanımlayıcı tipte bir çalışmadır.

Gereç ve Yöntem: Araştırma evrenini 2015-2016 eğitim-öğretim yılında hemşirelik bölümünde öğrenim gören 1436 öğrenci hemşire oluşturmuştur. Örneklem grubunu belirlemede olasılıklı örnekleme yöntemlerinden tabakalı rastgele örnekleme yöntemi kullanılarak, her sınıftan araştırmaya katılmayı kabul eden 240 öğrenci araştırma kapsamına alınmıştır. Veriler araştırmacı tarafında oluşturulan "Kişisel Bilgi Formu" ve "Öğrenci Doyum Ölçeği - Kısa Formu" kullanılarak toplanmıştır.

Bulgular: Öğrenci hemşirelerin entegre eğitim sisteminden memnuniyetlerinin incelenmesi amacıyla yapılan çalışmada; öğrencilerin % 42,1'intörnlükten kısmen memnun olduğunu, %42,1'i entegre eğitim sisteminden memnun olmadığını, %61,6'sı entegre eğitim sisteminin bakım verme konusunda orta düzeyde yararlı olduğunu ve %44,6'sı intörnlük sisteminin mesleğe hazırlamada orta düzeyde yararlı olduğunu düşündüklerini ifade etmişlerdir. Öğrenci Doyum Ölçeği ile öğrenci hemşirelerin entegre eğitim sisteminden memnuniyet durumları ve intörnlük programından memnuniyet durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmıştır.

Sonuç: Yapılan araştırmada, öğrenci hemşirelerin entegre eğitim sisteminin bakım vermedeki yararlılığını ve intörnlüğün mesleğe hazırlamadaki faydalarını "orta" düzeyde buldukları, entegre eğitim sisteminden memnun olmadıkları ve intörnlük uygulamasından kısmen memnun oldukları saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Entegre eğitim sistemi, Eğitim memnuniyeti, İntörnlük, Öğrenci hemşire.

ABSTRACT

Objective: *This research is a descriptive study aimed at examining the satisfaction of the integrated education system of student nurses studying at a nursing faculty.*

Methods: *The study population consisted of 1436 nurses who were studying at nursing faculty in 2015-2016 akademik year. 240 students who accepted the study using stratified random sampling method from probabilistic sampling methods for determining the sampling group were included in the study of thenurse. The data were collected using the "Personal Information Form" created by there searcherand and "Student Satisfaction Scale - Short Form".*

Results: *In order to examine the satisfaction of student nurses with the integrated education system, 42.1% of the students were partially satisfied, 42.1% were not satisfied with the integrated education system, 61.6% said that the integrated education system was moderately useful for caring, and 44.6% said that the internship system they were thought to be moderately useful. A statistically significant difference was found between "Student Satisfaction Scale" and satisfaction level of student nurses with integrated education system and satisfaction with intern program.*

Conclusion: *It was found that this study, the students 'nurses' satisfaction with the integrated education system was "moderate" in terms of their care-giving benefits and their proficiency in preparing their internship, they were not satisfied with the integrated education system and were partially satisfied with their internship application.*

KeyWodrds: *Integrated education, Satisfaction of education, Intern, Nursing student.*

GİRİŞ

Sağlık bakımı, insanın temel haklarından biri olmasına rağmen dünyada insanların sağlık bakım gereksinimlerinin karşılanmasında farklılıklar olduğu çoğu yerde istendik düzeyde olmadığı bilinen bir gerçektir. Temel sağlık hizmetlerinin başarısı, sağlık bakım sistemindeki değişikliklerin hastanın bakım standardını arttıracak şekilde kullanılmasına ve bakım verecek hemşire ve diğer sağlık personelinin iyi yetiştirilmesine bağlıdır. Çünkü kaliteli bir ürün ve hizmet ancak iyi bir eğitim ile mümkün olmaktadır (Yıldız ve Ardiç 1999). Gelişen dünyaya entegre olabilmek için hemşirelik eğitim sisteminin de kendini yenilemesi, değişen koşul, gereksinim ve beklentilere karşılık vermesi gerekmektedir (Bölükbaş 2006, Çalışkan 2009). Eğitimin amacı; öğrencilerin belirlenen hedeflere ulaşmasını sağlamaktır. Öğrencinin başarısız olmasının başlıca nedeni ise eğitim sistemin öğrenciyeye uygun öğrenme ortamı sağlayamaması ve öğrencilerin öğrenme stillerine uygun eğitim-öğretim faaliyeti yapılamamasıdır (Mutlu 2008). Benzer eğitim seviyesindeki öğrencilerin aynı başarıyı gösteremiyor olması dikkate alınması gereken başka önemli noktalar olduğunu göstermektedir.

Her disiplinde olduğu gibi, hemşirelik eğitim programlarında da sistem ve model çeşitliliği görülmektedir (Dulski ve ark. 2006, Özkütük ve ark. 2018).Türkiye'de hemşirelik lisans programlarında eğitim süresi en az dört yıl ve 4600 saat teorik ve

pratik eğitimi kapsamaktadır. Lisans programları farklı üniversitelerde klasik eğitim, entegre eğitim ve probleme dayalı öğretim modelleri şeklinde yürütülmektedir (Kocaman ve Okumuş 2003, Şenturan ve Alpar 2008, HUÇEP 2014).

Klasik eğitim müfredatında, aktif ya da klasik öğretim yöntemleri kullanılarak sistemde var olan temel dersler verilmektedir (Şenturan ve Alpar 2008). Klasik programda eğiticinin aktif katılımı esastır. Öğrenciler ilk kez birinci sınıf bahar döneminde hastanede temel hemşirelik uygulaması yapmaktadırlar. İkinci sınıfta iç hastalıkları ve cerrahi hastalıkları hemşireliği, üçüncü sınıfta kadın doğum ve çocuk sağlığı ve hastalıkları hemşireliği, dördüncü sınıfta ruh sağlığı ve halk sağlığı hemşireliği alanlarında uygulama yapmaktadırlar (Karagözoğlu ve ark. 2014). Ülkemizde hemşirelik eğitiminin %71'inin klasik eğitim sistemi ile verildiği bilinmektedir (Özkütük ve ark. 2018).

Probleme dayalı öğrenme (PDÖ), öğrenci merkezli bir eğitim modelidir. Eğitim yönlendiricisi küçük bir öğrenci grubunda eğitim programının hedeflerinin başarı ile tamamlanmasında aracılık eden bir öğretim elemanıdır (Das ve ark. 2002, Kocaman ve Okumuş 2003). Bu nedenle eğitim yönlendiricisinin sürecin başarısında önemli bir etkisi vardır. Eğitim oturumlarında yönlendirici hem ele alınan konuya öğrencinin ilgisini çekmesi açısından, hem de öğrencinin başarısı üzerinde etki yaratmaktadır (Dolmans ve ark. 1994, Maudsley 2002).

Entegre eğitim sistemi, ülkemizde 1999 yılından bu yana çeşitli üniversitelerin hemşirelik bölümlerinde kullanılmakta olup holistik öğrenmeye dayalıdır. Küçük parçaları öğrenmek yerine öğrencinin büyük resmi görmesini sağlar ve konu alanları bir konuya göre ilişkilendirilir (Kocaman 2003). Sağlıktan hastalığa doğru bir yapılanma içeren entegre eğitim programı, bakıma yönelik konular ile ilgili temel bilgi tutum ve becerilerini içerecek şekilde düzenlenmektedir. Entegre program yürütülen okullarda birinci, ikinci ve üçüncü sınıflarda dersler modüller şeklinde yürütülmekte, aktif eğitim yöntemleri kullanılmakta, laboratuvar ve kliniklerde beceri eğitimi verilmektedir. Öğrenciler ikinci sınıf bahar döneminde ilk kez hastane uygulaması yapmaktadırlar. Entegre eğitim sisteminde dördüncü yıl intörnlük programı olarak düzenlenmiştir. İntörnlük programının genel hedefi öğrenciye, üç yıl boyunca öğrendiği ve mezuniyette kazanmış olması beklenen bilişsel, duyuşsal ve psikomotor tüm becerileri geliştirmektir (Karagözoğlu ve ark. 2014). Ülkemizde hemşirelik eğitiminin %4'ünün entegre eğitim sistemi ile yürütüldüğü bilinmektedir (Özkütük ve ark. 2018)

Konu ile ilgili çalışmalarda da ifade edildiği gibi hemşirelik eğitiminde kullanılan çeşitli eğitim modelleri bulunmaktadır. Uygulanan bu eğitim modellerinin kalitesini ve uygulanabilirliğini ölçmenin en iyi yollarından biri de öğrencilerin fikirlerini değerlendirmektir. Ansari'ye göre (2002) öğrenme ve öğretme faaliyetlerinin ölçülmesinde en önemli kalite göstergelerinden biri öğrenci doyumudur. Bu nedenle eğitim kurumlarında, öğrencilerin memnuniyet düzeylerinin belirlenmesi kalite çalışmaları açısından önem taşımaktadır. Konu ile ilgili olarak özellikle yurt dışında ve

ülkemizde kalite çalışmaları kapsamında veya kalite çalışmalarına öncü olmuş çeşitli çalışmalar ve stratejik planlamalar bulunmaktadır (Norman ve ark. 2005, Baykal ve Sökmen 2005, Egelioglu ve ark. 2011, Balcı Yangın ve Kırca 2013).

Öğrenci doyumunu; eğitimle ilgili deneyimlerin ve sonuçların öğrenciler tarafından öznel bir şekilde değerlendirilmesi şeklinde ifade edilebilir (Oliver ve DeSarbo 1989; Akt. Elliot ve Shin, 2002). Elliott ve Shin'e göre (2002) öğrenci doyumunu, öğrencilerin güdülenme ve hatırlama becerisini olumlu yönde etkilemektedir. Daha etkili bir öğrenme ortamı oluşturabilmek için öğrenci doyumunun sağlanması gerekmektedir. Öğrencilerin daha başarılı ve mutlu olabilmelerinin doyum düzeyleri ile ilişkili olduğu bilinmektedir. Doyum, hemşirelerin mesleğini sürdürebilmesi adına da oldukça etkili bir faktördür. Doyum alamayan birey mesleğini yapmak istemeyecektir. Çalışmalarda öğrencilik yıllarında mesleki eğitimden doyum almayan öğrencilerin mesleğini yapmak istemediği saptanmış ve öğrenim çevresinin öğrencinin meslek algılayışını etkilemede önemli rol oynadığına yer verilmiştir (Happel 2000, Keskin ve ark. 2003). Yapılan işten doyum sağlandığı takdirde işten duyulan memnuniyet de artacaktır. Bu sebeple, öğrenci merkezli eğitimin benimsendiği günümüzde öğrencilerin güdülenmelerini, motivasyonlarını, ruhsal durumlarını ve başarı düzeylerini etkilediği bilinen öğrenci doyumunun önemle incelenmesi gerekmektedir.

AMAÇ

Bu araştırma, bir üniversitede lisans eğitimi alan öğrenci hemşirelerin entegre eğitim sisteminden memnuniyetlerinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır.

GEREÇ VE YÖNTEM

Tanımlayıcı tipte yapılan bir araştırma olan bu çalışmanın evrenini, 2015-2016 eğitim-öğretim yılında bir üniversitede öğrenim görmekte (1, 2, 3 ve 4. sınıfta) olan 1436 hemşirelik bölümü öğrencisi oluşturmuştur. Evrenden seçilen örneklem grubunu belirlemede olasılıklı örnekleme yöntemlerinden tabakalı rastgele örnekleme yöntemi kullanılmış ve araştırmaya katılmayı kabul eden 240 öğrenci araştırma kapsamına alınmıştır. Veriler araştırmacılar tarafından oluşturulan "Kişisel Bilgi Formu" ve Baykal, Harmancı, Eşkin, Altuntaş, Sökmen (2011) tarafından hazırlanan ve güvenilirlik katsayısı 0.97 olarak bulunan "Öğrenci Doyum Ölçeği - Kısa Formu" kullanılarak toplanmıştır.

Kişisel Bilgi Formu: Veri toplama aracının ilk bölümünü oluşturan "Kişisel bilgi formu", örnekleme tanımını sağlayan sosyo-demografik (yaş, sınıf, anne baba öğretim durumu, anne baba meslekleri gibi) sorular ve hemşirelik eğitimi doyumunu ile ilişkilendirilen bilgileri elde etmeye yarayan ifadelerden oluşmaktadır.

Öğrenci Doyum Ölçeği-Kısa Formu: Veri toplama aracının ikinci bölümünde Baykal, Sökmen ve Korkmaz (2002) tarafından geliştirilen "Öğrenci Memnuniyeti Ölçeği" ni, günümüz koşullarına uyarlayarak kısa formunu oluşturan Baykal, Harmancı, Eşkin, Altuntaş ve Sökmen (2011) tarafından revize edilen 53 sorudan oluşan "Öğrenci Doyum Ölçeği" kullanılmıştır.

Ölçek, Öğretim Elemanları (1-12), Okul Yönetimi (13-21), Kararlara Katılım (22-28), Bilimsel Sosyal Teknik Olanaklar (29-40), Eğitim Öğretimin Niteliği (41-53) olmak üzere toplam 5 alt boyuttan meydana gelmiştir. Ölçekte yer alan ifadelerle verilen yanıtlar "Kesinlikle katılmıyorum (1 puan), Katılmıyorum (2 puan), Kararsızım (3 puan), Katılıyorum (4 puan), Tamamen katılıyorum (5 puan)" gibi puanlanmaktadır. Ölçek bütününde ve alt boyutlarda ortalama puan "1 puan"a yaklaştıkça öğrencinin doyumunun düşük olduğu, "5 puan" a yaklaştıkça doyumun yüksek olduğu şeklinde değerlendirilmektedir. Baykal ve ark. (2011) tarafından yapılan analizler sonucunda ölçeğin Cronbach alfa güvenirlik katsayısı 0.97 olarak bulunmuştur. Bu çalışmada ise ölçeğin Cronbach alfa güvenirlik katsayısı; ölçek toplamında 0.98, Öğretim elemanları alt boyutunda 0.95, Okul yönetimi alt boyutunda 0.94, Kararlara katılım alt boyutunda 0.92, Bilimsel sosyal teknik olanaklar alt boyutunda 0.94 ve Eğitim öğretimin niteliği alt boyutunda 0.96 olarak bulunmuştur.

Kullanılan veri toplama aracından elde edilen veriler araştırmacı tarafından SPSS for Windows 16.0 programı kullanılarak sayı, yüzde dağılımları alınmış, t-testi, varyans analizi ve pearson korelasyon analizi yapılmış ve anlamlılık düzeyi 0,05 olarak kabul edilmiştir.

Araştırmacının uygulanabilmesi gerekli kurum izinleri, etik izinler ve araştırmada kullanılan ölçek izni alınmıştır. Anket formu, öğrencilere gerekli açıklamalar yapılarak araştırmaya katılmayı kabul eden öğrencilere uygulanmıştır.

BULGULAR VE TARTIŞMA

Bir üniversitede lisans eğitimi alan öğrenci hemşirelerin entegre eğitim sisteminden memnuniyetlerinin incelenmesi amacıyla yapılan bu çalışmada öğrenci hemşirelerin; %33,5'inin ikinci sınıfta okuduğu (n=81), %48,3'ünün 22-24 yaş aralığında olduğu (n=117), %52,9'unun akademik başarı yönünden kendilerini orta (n=128) düzeyde algıladığı, %44,2'sinin entegre eğitim sisteminin eğitim kalitesini "kısmen kaliteli" (n=107) bulduğu, %40,5'inin mesleği isteyerek (n=98) seçtiği, %49,2'sinin mesleği "kısmen" (n=119) sevdiği, %66,5'inin mesleğin kendine uygunluğunu orta (n=161) düzeyde bulduğu belirlenmiştir. Bu sonuçlara göre öğrenci hemşirelerin eğitim hayatlarını kısmen başarılı olarak algıladıkları ve entegre eğitim sistemini yorucu buldukları ve kolay iş bulma olanağının olması gibi nedenlerle hemşireliği isteyerek seçtikleri halde zorluklarından dolayı kendilerine kısmen uygun buldukları düşünülebilir.

Öğrenci hemşirelerin; %42,1'i intörlükten kısmen memnun (n=102) olduğunu, %42,1'i entegre eğitim sisteminden (n=102) memnun olmadığını, %61,6'sı entegre eğitimin bakım vermedeki yararlılık düzeyini (n=149) ve %44,6'sı ise intörlük sisteminin mesleğe hazırlamadaki faydalarını (n=108) orta düzeyde bulduklarını belirtmişlerdir. Norman ve ark. (2005)'nin ABD'de 496 hemşirelik öğrencisi ile yaptıkları bir çalışmada, hemşirelik öğrencisi olmanın zorluklarına rağmen,

öğrencilerin %86'sı hemşirelik eğitiminden memnun olduğu belirtilmiştir. Karagözoğlu ve ark. (2014)'nin çalışmasında da öğrencilerin entegre programdan teorik ve laboratuvar eğitiminin yeterli olduğunu düşündükleri, hem klasik hem de entegre eğitim programından orta düzeyde doyum aldıkları ifade edilmiştir. Erenel ve ark. (2008)'nin çalışmasında öğrencilerin tamamının intörlük uygulamasının gerekli ve çok yararlı olduğu konusunda görüş bildirdikleri bulunmuştur. Bahçecioğlu Bahçecioğlu Turan ve ark. (2017)'nin çalışmasında hemşirelik öğrencilerinin intörlük uygulamasından memnun olduğu belirtilmiştir. Karagözoğlu ve ark. (2013)'nin çalışmasında öğrenciler, entegre programın gerekli bilgi ve beceriyi kazandırmada ve laboratuvarın klinik uygulamaya hazırlamasını yeterli bulmadıklarını belirtmişlerdir.

Tural Büyük ve ark. (2014)'nin çalışmasında intörlük eğitiminin, klinik bilgi ve becerilerini, iletişimi becerilerini, motivasyonlarını ve bakım deneyimini arttırdığı belirtilmiştir. Yapılan çalışmalar ile bu çalışmanın sonuçları kısmen benzerlik göstermektedir. Stajların yoğun olmasından dolayı öğrenci hemşirelerin intörlükten kısmen memnun olduğu, eğitim sisteminde sınavların sık aralıklarla yapılmasının da entegre eğitim sisteminden memnuniyet durumunu olumsuz etkilediği düşünülmektedir.

Tablo 1. Öğrenci Doyum Ölçeği (Kısa Form) Puan Ortalamaları

	\bar{X}	SS
Öğretim Elemanları	3,31	,84
Okul Yönetimi	3,28	,89
Kararlara Katılım	3,25	,91
Bilimsel Sosyal Teknik Olanaklar	3,43	,91
Eğitim Öğretimin Niteliği	3,24	,91
Öğrenci Doyum Ölçeği Toplamı	3,38	,89

Öğrenci hemşirelerin; Öğrenci Doyum Ölçeği ve alt boyutlarına ait puan ortalamaları ölçek toplamında $\bar{X}=3,38\pm,89$, Öğretim Elemanları $\bar{X}=3,31\pm,84$, Okul Yönetimi $\bar{X}=3,28\pm,89$, Kararlara Katılım $\bar{X}=3,25\pm,91$, Bilimsel Sosyal Teknik Olanaklar $\bar{X}=3,43\pm,91$ ve Eğitim Öğretimin Niteliği alt boyutlarında $\bar{X}=3,24\pm,91$ olarak bulunmuştur. Ölçek toplamında ve alt boyutlarda ortalama puan "5"e yaklaştıkça doyumun yüksek olduğu bilgisine dayanarak (Baykal ve ark., 2011) öğrenci hemşirelerin aldıkları eğitimden kısmen memnun oldukları söylenebilir. Hemşirelik öğrencilerinin eğitimleriyle ilgili memnuniyet düzeylerinin saptanması ile ilgili yapılan çalışmalarda da benzer sonuçlar elde edilmiştir (Ulusoy ve ark. 2007, Egelioglu ve ark. 2011, Balci Yangın ve Kırca 2013, Özdelikara ve Babur 2016).

Tablo 2. Öğrenci Hemşirelerin Sınıfları İle Öğrenci Doyum Ölçeğinin (Kısa Form) Karşılaştırılması

ÖLÇEKLER	Birinci Sınıf (50)		İkinci Sınıf (81)		Üçüncü Sınıf (68)		Dördüncü Sınıf (43)		F	P
	X̄	SS	X̄	SS	X̄	SS	X̄	SS		
Öğretim Elemanları (ÖE)	3,69	,57	3,18	,80	3,07	1,16	3,30	,75	5,260	,002
Okul Yönetimi (OY)	3,64	,60	3,10	,81	3,08	,80	3,36	,75	5,089	,002
Kararlara Katılım (KK)	3,93	,57	3,25	,78	3,20	1,19	3,54	,73	8,238	,000
Bilimsel Sosyal Teknik Olanaklar (BSTO)	3,63	,66	3,10	,83	3,08	1,16	3,3	,73	4,582	,004
Eğitim Öğretimin Niteliği (EÖN)	3,82	,58	3,24	,78	3,16	1,11	3,45	,79	6,582	,000
Öğrenci Doyum Ölçeği (ÖDÖ) Toplamı	3,73	,51	3,18	,72	3,11	1,11	3,38	,70	6,600	,000

Öğrenci hemşirelerin sınıfları ile Öğrenci Doyum Ölçeği toplamı ve alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($p < 0,05$) (Tablo 2). Ölçek puan ortalamalarına bakıldığında; birinci sınıftaki öğrenci hemşirelerin puan ortalamalarının daha yüksek olduğu görülmektedir (Tablo 2). Kantek ve Kazancı (2012)'nin ebelik ve hemşirelik öğrencilerinin memnuniyet düzeylerinin belirlenmesine yönelik çalışmasında, sınıflar arası farklılığın olduğunu, bu farklılığın birinci sınıfların daha memnun olmasından kaynaklandığını saptamışlardır. Baykal ve ark. (2005)'nin çalışmasında memnuniyet düzeyi en yüksek grup birinci ve üçüncü sınıflardır. Şahin ve ark.(2014)'nin çalışmasında sınıf değişkeni açısından anlamlı farklılığın olduğu, Yangın ve Kırca'nın (2013) yapmış olduğu çalışmada ise, öğrencilerin memnuniyet düzeylerinde sınıflarına göre farklılık çıktığı ve en yüksek memnuniyet düzeyine sahip olan grubun birinci sınıflar olduğu bulunmuştur. Bu sonuçlar yapılan araştırma ile benzer sonuçlar göstermektedir.

Elde edilen sonuçların entegre eğitim sisteminden kaynaklandığı düşünülmektedir. Nitekim entegre sistemde birinci sınıftan üçüncü sınıfa doğru ders yoğunluğunun arttığı bilinmekte ve bu artışından kaynaklı öğrencilerin memnuniyetlerinde azalma olduğu görülmektedir. Ancak intörlük uygulamasının yapıldığı dördüncü sınıfta öğrencilerin memnuniyet düzeylerinde belirgin bir artış olduğu fark edilmiştir. Nitekim çalışma sonuçlarında da öğrencilerin entegre sistemden memnun olmadıkları ancak intörlükten kısmen memnun olmaları bu bulguyu destekler niteliktedir.

Tablo 3. Öğrenci Hemşirelerin Akademik Başarılarını Algılama Durumları ile Öğrenci Doyum Ölçeğinin (Kısa Form) Karşılaştırılması

ÖLÇEKLER	Çok İyi (8)		İyi (88)		Orta (128)		Kötü (18)		F	P
	X̄	SS	X̄	SS	X̄	SS	X̄	SS		
Öğretim Elemanları (ÖE)	3,44	1,11	3,47	,81	3,27	,79	2,31	1,24	18,553	,000
Okul Yönetimi (OY)	3,37	1,15	3,42	,80	3,28	,81	2,15	1,25	13,350	,000
Kararlara Katılım (KK)	3,36	1,14	3,60	,75	3,48	,80	2,28	1,45	13,339	,000
Bilimsel Sosyal Teknik Olanaklar (BSTO)	3,25	1,10	3,42	,80	3,27	,82	2,17	1,24	8,828	,000
Eğitim Öğretimin Niteliği (EÖN)	3,32	1,02	3,59	,75	3,39	,77	2,31	1,40	12,212	,000
Öğrenci Doyum Ölçeği (ÖDÖ) Toplamı	3,35	1,04	3,49	,70	3,33	,74	2,25	1,26	15,069	,000

Öğrenci hemşirelerin akademik başarılarını algılama durumları ile Öğrenci Doyum Ölçeği toplamı ve alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($p<0,05$) (Tablo 3). Ölçek puan ortalamalarına bakıldığında; kendilerini akademik yönden iyi olarak değerlendiren öğrenci hemşirelerin ölçek puan ortalamalarının daha yüksek olduğu saptanmıştır. Dost (2007) 'un yaptığı araştırmada, algılanan akademik başarıları yüksek olan üniversite öğrencilerinin doyum puan ortalaması, algılanan akademik başarıları orta ve düşük olanların doyum puan ortalamasından daha yüksek bulunmuştur. Egelioglu ve ark. (2011)'nin çalışmasında da Öğrencilerin Memnuniyet Ölçeği puanları ile akademik başarıları arasında pozitif yönde bir ilişki olduğu saptanmıştır. Bu sonuçlar çalışma bulguları ile paralellik göstermektedir.

Okul ortamında memnuniyet öğrencilerin akademik başarısını etkileyen en önemli faktörlerden biridir ve lisans eğitiminin niteliği açısından önemli bir göstergedir. Üniversite tarafından kendilerine sağlanan olanaklar konusunda memnuniyet düzeyi yüksek olan öğrencilerin bölümlerine düzenli olarak devam ettiği ve mezuniyet oranlarının da daha yüksek olduğu bilinmektedir (Ekinci ve Burgaz 2007, Ansari 2010). Bu nedenle okullar, öğrencilerin öğrenme ihtiyaçlarını etkin bir şekilde karşılayabilmelidir. Bunun için öğrenme ortamlarının iyi hazırlanması ve öğrencinin ihtiyaç ve beklentilerini eğitim programı doğrultusunda karşılaması gerekmektedir.

Tablo 4. Öğrenci Hemşirelerin Entegre Eğitim Sistemi ve İntörlük Programından Memnuniyet Durumları ile Öğrenci Doyum Ölçeğinin (Kısa Form) Karşılaştırılması

Öğrenci Doyum Ölçeğinin (Kısa Form)	Entegre Eğitim Sistemi						İntörlük Programı					
	Evet (49)		Kısmen (91)		Hayır (102)		Evet (100)		Kısmen (102)		Hayır (40)	
	X̄	SS	X̄	SS	X̄	SS	X̄	SS	X̄	SS	X̄	SS
Öğretim Elemanları (ÖE)	3,76	,74	3,41	,75	2,92	,94	3,51	,81	3,25	,86	2,78	,98
	F=18,553 p=,000						F=10,361 p=,000					
Okul Yönetimi (OY)	3,68	,69	3,37	,74	2,94	1,02	3,49	,81	3,22	,87	2,75	1,00
	F=13,350 p=,000						F=10,372 p=,000					
Kararlara Katılım(KK)	3,81	,69	3,59	,73	3,11	1,03	3,65	,84	3,40	,87	2,97	1,00
	F=13,339 p=,000						F=8,450 p=,000					
Bilimsel Sosyal Teknik Olanaklar (BSTO)	3,61	,77	3,33	,81	2,99	,99	3,44	,87	3,20	,89	2,86	,96
	F=8,828 p=,000						F=6,450 p=,002					
Eğitim Öğretimin Niteliği (EÖN)	3,79	,69	3,47	,71	3,09	1,01	3,60	,82	3,33	,82	2,92	1,03
	F=12,212 p=,000						F= 9,280 p=,000					
Öğrenci Doyum Ölçeği (ÖDÖ) Toplamı	3,73	,63	3,42	,66	3,01	,95	3,53	,76	3,27	,80	2,85	,95
	F=15,069 p=,000						F=10,296 p=,000					

Öğrenci hemşirelerin entegre eğitim sistemi ve intörlük programından memnuniyet durumları ile Öğrenci Doyum Ölçeğinin karşılaştırılmasına ilişkin bulguların verildiği Tablo 4'te, öğrenci hemşirelerin entegre eğitim sisteminden ve intörlük programından memnuniyet durumları ile Öğrenci Doyum Ölçeği toplamı ve alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($p<0,05$). Ölçek puan ortalamalarına bakıldığında, entegre eğitim sisteminden ve intörlük programından memnun olduğunu belirten öğrenci hemşirelerin ölçek puan ortalamalarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Balcı Yangın ve Kırca (2013) ile Özdelikara ve Babur (2016)'un çalışmalarında da aldıkları eğitimden ve bölümünden memnun olan öğrencilerin ölçek puan ortalamaları daha yüksek bulunmuştur. Norman ve ark. (2005)'nin yaptığı çalışmada hemşirelik öğrencilerinin %88'inin hemşirelik eğitimini yeterli bulduğu saptanmıştır. Orak ve ark. (2009)'nin çalışmasında, intörn hemşirelerin

%96,86'sı klinik ortamda entegre uygulamaların yeterli beceri kazanmalarına katkıda bulunduğunu belirtmişlerdir. Gümrall ve Coşar (2006) ile Erenel ve ark. (2008) tarafından yapılan çalışmalarda ise öğrencilerin tamamına yakını intörlük uygulaması ile ilgili olumlu görüş belirtmişlerdir. Bu çalışmada elde edilen sonuçlar ilgili literatür ile paralellik göstermektedir.

Hemşirelik eğitim programlarının hemşirelerin profesyonel kimliklerinin olumlu yönde gelişmesine katkı sağlayacak şekilde planlanması gerektiği ve okul ortamının öğrenci doyumunu sağlamada önemli bir etken olduğu bilinmektedir. Ayrıca eğitimcilerden, okul yönetimine kadar okul ortamını etkileyen faktörlerin öğrenci doyumuna ve öğrenci deneyimlerine katkıda bulunduğu ve öğrencilerin bilişsel ve akademik gelişimi hızlandırdığı yapılan çalışmalarda desteklenmektedir (Tezcan 2007, Balcı Yangın ve Kırcı 2013, Özdelikara ve Babur 2016).

Çalışmalarda da görüldüğü gibi hemşirelik eğitiminin, yoğun programı ve öğrencilerin zamanlarının ciddi bir kısmını okulda geçirdikleri düşünöldüğünde okul imkanlarının ve okuldan memnun olma durumunun öğrenci doyumunu fazlasıyla etkilediği söylenebilmektedir. Okulumuzun yeni fiziki imkanlara sahip olması, donanımlı hemşirelik beceri laboratuvarlarının bulunması, okulun kampüs içinde yer alıyor olması gibi etkenlerin bu sonucu olumlu yönde etkilediği düşünölmektedir.

Tablo 5: Öğretici Hemşirelerin Akademik ve Sosyal Çevresinden Memnuniyet Durumları ile Öğrenci Doyum Ölçeğinin (Kısa Form) Karşılaştırılması

Öğretici Doyum Ölçeğinin (Kısa Form)	Memnuniyet Durumları																			
	Aile			Okul Yöneticileri			Öğretim Elemanları			Araçtaşılar			İdari Personel			Klinik Hemşireleri				
	Evet	Kısmen	Hayır	Evet	Kısmen	Hayır	Evet	Kısmen	Hayır	Evet	Kısmen	Hayır	Evet	Kısmen	Hayır	Evet	Kısmen	Hayır		
N	SS	N	SS	N	SS	N	SS	N	SS	N	SS	N	SS	N	SS	N	SS	N	SS	
3,31±,88	3,38±,82	2,35±1,16	3,69±,70	3,15±,87	2,46±,91	3,71±,62	3,17±,85	2,30±,95	3,38±,89	3,33±,80	2,35±1,08	3,69±,75	3,34±,77	2,32±,90	3,74±,66	3,12±,83	2,38±1,06			
F=4,956 p=.008			F=36,015 p=.000			F=36,113 p=.000			F=7,505 p=.001			F=36,835 p=.000			F=22,113 p=.000					
Okul Yönetimi (OY)	3,30±,90	3,19±,78	2,35±1,33	3,66±,70	3,11±,87	2,49±1,03	3,66±,68	3,14±,87	2,37±1,00	3,40±,88	3,18±,77	2,24±,97	3,70±,76	3,18±,76	2,34±1,00	3,72±,65	3,12±,85	2,69±1,08		
F=3,903 p=.021			F=23,375 p=.000			F=38,055 p=.000			F=14,295 p=.000			F=15,004 p=.000			F=23,308 p=.000					
Kararlılık (KY)	3,47±,89	3,39±,81	2,51±1,30	3,78±,73	3,35±,85	2,63±1,16	3,73±,69	3,38±,87	2,63±1,20	3,54±,87	3,42±,81	2,49±1,16	3,81±,72	3,39±,80	2,52±1,12	3,84±,66	3,39±,84	3,00±1,21		
F=3,934 p=.021			F=19,827 p=.000			F=17,606 p=.000			F=10,935 p=.000			F=23,570 p=.000			F=15,379 p=.000					
Bilimsel Sosyal Teknik Olmaklar (BSTO)	3,29±,89	3,16±,84	2,44±1,48	3,61±,75	3,15±,85	2,40±1,05	3,56±,73	3,30±,88	2,27±1,02	3,37±,87	3,30±,81	2,27±1,12	3,70±,71	3,19±,79	2,24±,95	3,63±,74	3,15±,83	2,75±1,15		
F=3,224 p=.012			F=22,437 p=.000			F=21,400 p=.000			F=12,300 p=.000			F=14,409 p=.000			F=15,642 p=.000					
Eğitim Öğretimin Niteliği (EÖN)	3,43±,87	3,39±,80	2,33±1,30	3,75±,67	3,38±,85	2,54±1,05	3,71±,66	3,30±,85	2,47±1,04	3,51±,86	3,34±,71	2,31±1,10	3,83±,65	3,32±,77	2,43±1,04	3,79±,62	3,37±,83	2,85±1,13		
F=5,166 p=.004			F=23,759 p=.000			F=36,828 p=.000			F=15,855 p=.000			F=39,066 p=.000			F=18,972 p=.000					
Öğretici Doyum Ölçeği (ÖDÖ)	3,36±,83	3,35±,71	2,36±1,32	3,69±,64	3,30±,80	2,49±,98	3,68±,64	3,23±,79	2,41±,98	3,44±,82	3,27±,69	2,36±1,04	3,74±,64	3,36±,71	2,36±,93	3,74±,59	3,19±,76	2,80±1,08		
F=4,986 p=.008			F=27,548 p=.000			F=30,899 p=.000			F=13,938 p=.000			F=41,309 p=.000			F=22,276 p=.000					
Toplam																				

Öğrenci hemşirelerin akademik ve sosyal çevresinden memnuniyet durumları ile Öğrenci Doyum Ölçeğinin karşılaştırılmasına ilişkin veriler Tablo 5’de verilmiştir. Öğrenci hemşirelerin ailelerinden, okul yöneticilerinden, öğretim elemanlarından, arkadaşlarından, idari çalışanlardan, klinik hemşirelerinden memnuniyet durumları ile Öğrenci Doyum Ölçeği toplamında ve alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($p<0,05$). Ölçek puan ortalamalarına bakıldığında ailelerinden, okul yöneticilerinden, öğretim elemanlarından, arkadaşlarından, idari çalışanlardan ve klinik hemşirelerinden memnun olduğunu belirten öğrencilerin ölçek puan ortalamalarının daha yüksek bulunduğu saptanmıştır. Bu sonuca göre öğrencilerin memnuniyet düzeyleri arttıkça ölçekten aldıkları puanların da arttığı söylenebilir.

Öğrencilerin memnuniyet geribildirimi, temel bir değişim dönemi olan yükseköğretimde onların nasıl deneyimler edindiklerine dair çok değerli bilgiler verir. Bu bilgiler sayesinde öğrencilerin edindikleri deneyimlerin yaşantıları üzerinde sosyo-ekonomik, politik ve kültürel etkiyi anlaşılabilir, uzun süreli kaygıların ve hangi önceliklerinin zaman içinde değiştiğini gösterebilir (Kane ve ark. 2008, Şahin ve ark. 2011). Öğrencilerin bireysel, mesleki, sosyal, duygusal ve demokratik ihtiyaçları göz önünde bulundurularak hazırlanmış öğrenme ve öğretme çevreleri düzenleyerek de bireylerdeki memnuniyet derecesini artırılabilir. Bu şekilde üniversiteler kendi amaç ve görüşlerini öğrenci görüş ve beklentilerini dikkate alarak gözden geçirerek, öğrenci memnuniyetlerini arttırarak ve kendi kurumlarını yeniden yapılandırabilirler. Nitekim eğitim kurumları nitelikli oldukları ölçüde nitelikli bireylerin yetişmesine olanak sağlayacaktır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Yapılan araştırmada, öğrenci hemşirelerin entegre eğitim sistemini kısmen kaliteli olarak buldukları, bakım vermedeki yararlılığını ve intörlüğün mesleğe hazırlamadaki faydalarını “orta” düzeyde buldukları, intörlük uygulamasından kısmen memnun oldukları ve entegre eğitim sisteminden memnun olmadıkları saptanmıştır.

Öğrenci hemşirelerin sınıfları, kendilerini akademik olarak algılama durumları, intörlükten, entegre eğitim sisteminden, ailelerinden, okul yöneticilerinden, öğretim elemanlarından, arkadaşlarından, idari çalışanlardan, klinik hemşirelerinden memnuniyet durumlarına ilişkin algıları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur.

Araştırmada elde edilen verilere dayanılarak; okullarda öğrencilerin, öğrenme süreçlerinden yararlanmasına olanak veren düzenlemelere gidilmesi ve derslerin planlanması aşamasında bu araştırma sonuçlarından yararlanılması, teorik bilgi ve uygulamanın entegre bir şekilde öğretilmesine daha fazla önem verilmesi, öğrenci hemşirelerin sorunlarıyla ilgilenen birimlerin oluşturulması önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Ansari WE. Student Nurse Satisfaction Levels With Their Courses: Part I Effects Of Demographic Variables. *Nursing Education Today* 2002; 22 (2): 159-169.
- Ansari WE, Stock C. Is The Health Andwellbeing Of University Students Associated With Their Academic Performance? Cross sectional findings from the United Kingdom. *International Journal of Environmental Research and Public Health* 2010; 7: 509-527.
- Baykal Ü, Harmancı AK, Eşkin F ve ark. Öğrenci Doyum Ölçeği - Kısa Form Geçerlik-Güvenirlik Çalışması. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi* 2011; 14 (4).
- Baykal Ü, Sökmen S. Hemşirelik Yüksekokulu Öğrencilerinin 1. İle 4. Sınıf Arasındaki Doyum Düzeyleri: Hastane Yönetimi, Temmuz-Ağustos- Eylül 2005; 56-61.
- Bölükbaş N. Ordu Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinin sosyo-demografik özellikleri ve eğitimleri ile ilgili görüşleri. *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi* 2006; 1(9): 49-57.
- Elliot KM, Shin D. Student Satisfaction: An Alternative Approach To Assessing Thi sImportant Concept. *Journal of Higher Education Policyand Menagement* 2002; 24(2): 197-209.
- Çalışkan F. Profesyonel hemşirelik eğitimi felsefesinin incelenmesi. *Sağlıkta Eğitim* (2009). <http://www.figentug.blog>. (Erişim Tarihi 01.06.2017).
- Das M, Mpofo DJS, Hasan MY ve ark. Student Perceptions of Tutor Skills in Problem-Based Learning Tutorials. *MedEduc* 2002; 36 (3): 272-278.
- Dolmans DHJM, Wolfhagen IHAP, Schmidt HG ve ark. A Ratingscalefortutorevaluation in a Problem-Based Curriculum: Validity And Reliability, *Medical Education* 1994; 28: 550- 558.
- Dost M. Üniversite Öğrencilerinin Yaşam Doyumunun Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 2007; 2 (22).
- Dulski L, Kelly M, Carroll. Program Outcome Data: What Do We Measure? What Does İt Mean? How Does İt Lead To İmprovement? *Qual Manag Health Care* 2006; 15(4):296-299.
- Ekinci E, Burgaz B. Hacettepe Üniversitesi Öğrencilerinin Bazı Akademik Hizmetlere İlişkin Beklenti ve Memnuniyet Düzeyleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 2007; 33: 120-134.
- Erenel Ş, Dal Ü, Kutlutürkân S ve ark. Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi 2008; 15(2).
- Gümral, N, Coşar, F. Ebelik ve Hemşirelik Son Sınıf Öğrencilerinin Okul-Hastane İşbirliği İle İlgili Görüşlerinin Değerlendirilmesi. *Sdü Tıp Fakültesi Dergisi* 2006; 13: 21-24.
- Happel B. Student Interest In Perioperative Nursing Practice as a Career. *Association of Peri Operati. Registered Nurses* 2000; 71(3): 600-605.
- Hemşirelik Eğitimi Derneği. Hemşirelik Ulusal Çekirdek Eğitim Programı (HUÇEP) (2014). <http://www.hemed.org.tr/images/stories/hucep-2014-pdf.pdf> (Erişim Tarihi 05.07.2018).
- Karagözoğlu Ş, Özden D, Tok Yıldız F. Entegre Program Hemşirelik Öğrencilerinin Klinik Stres Düzeyi ve Etkileyen Faktörler. *Anadolu Hemşirelik Ve Sağlık Bilimleri Dergisi* 2013; 16(2): 90-95.
- Bahçecioğlu Turan G, Tan M, Dayapoğlu N. Hemşirelik Öğrencilerinin ve Klinik Hemşirelerin İntörn Uygulamasına İlişkin Görüşlerinin Belirlenmesi 2017; 20(3).
- Tural Büyük E, Rızalar S, Çetin A ve ark. Hemşirelerin İntörn Eğitim Uygulaması Hakkındaki Görüş ve Önerileri. *Balıkesir Sağlık Bilimleri Dergisi* 2014; 3(3):135-140.
- Karagözoğlu Ş, Özden D, Türk G ve ark. Klasik ve Entegre Müfredat Programı Hemşirelik Öğrencilerinin İlk Klinik Uygulamada Yaşadıkları Kaygı, Klinik Stres Düzeyi ve Etkileyen Bazı Faktörler. *DEUHYO ED* 2014; 7 (4): 266-274.

- Kantek F, Kazancı G. An Analysis of the Satisfaction Levels of Nursing and Midwifery Students in A Health College in Turkey. *Contemp Nurse* 2012; (27): 38-46.
- Keskin G, Madenoğlu Kıvanç M, Mishal A. İstanbul Üniversitesi Bakırköy Sağlık Yüksekokulu birinci sınıf öğrencilerinin hemşirelik mesleği hakkındaki düşünceleri. II. Uluslararası- IX. Ulusal Hemşirelik Kongresi Bildiri Kitabı, Mirage Park Resort Otel, Antalya. 2003; 268-270.
- Kocaman, G. Okumuş, Z. Hemşirelik Eğitiminde Probleme Dayalı Öğrenme Modelinin Uygulanması ve Sonuçlarının incelenmesi. Dokuz Eylül Üniversitesi Araştırma Fonu Projesi 2003; Proje No: 0957.99.01.02. Turkey: İzmir.
- Maudsley G. Making sense of trying not to teach: an Interview study of tutors' ideas of problem-based learning, *Academic Medicine* 2002; 77(2): 162-172.
- Mutlu M. Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Öğrenme Stilleri. Atatürk Üniversitesi Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi 2008; 17: 1-21
- Norman L, Buerhaus PI, Donelan, K ve ark. Nursing students assess nursing education. *Journal of Professional Nursing* 2005; 21(3): 150-158.
- Orak S, Orhan H, Özgürce B ve ark. Süleyman Demirel Üniversitesi Hastanesinde Yatan Hastaların Bakım Veren İntörn Hemşireler Hakkında Memnuniyetlerinin İncelenmesi. SDÜ Tıp Fak. Dergisi 2009; 16(2): 1-5.
- Özdelikara A, Babur S. Hemşirelik Öğrencilerinin Öğrenimlerine İlişkin Doyum Düzeyi ve Etkileyen Faktörler. *DEUHFED* 2016; 9(1): 2-8.
- Özkütük N, Orgun F, Akçakoca B. Türkiye’de Hemşirelik Eğitimi Veren Yükseköğretim Kurumlarına ilişkin Güncel Durumun incelenmesi. *Yükseköğretim Dergisi* 2018; Çevrimiçi Erken Baskı.
- Şenturan L, Alpar ŞC. Hemşirelik Öğrencilerinde Eleştirel Düşünme. *Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi* 2008; 12 (1).
- Tezcan M. Gizli Müfredat Eğitim Sosyolojisi Açısından Bir Kavram Çözümlemesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi* 2007; 1(1).
- Ulusoy H, Arslan Ç, Öztürk N ve ark. Hemşirelik Öğrencilerinin Eğitimleriyle İlgili Memnuniyet Düzeylerinin Saptanması (2007). <https://hemsirelik.maltepe.edu.tr/dergiler/cilt3sayi7/pdf/15-24.pdf> (Erişim Tarihi 10.10.2017)
- Yıldız G, Ardıç K. Eğitimde toplam kalite yönetimi. *Bilgi, Sosyal Bilimler Dergisi* 1999; 1:73-82.
- Egelioglu N, Arslan S, Bakan G. Hemşirelik Öğrencilerinin Memnuniyet Durumlarının Akademik Başarıları Üzerine Etkisi. *Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Dergisi* 2011; 1: 14-24.
- Balcı Yangın H, Kırca N. Antalya Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Öğrencilerinin Memnuniyet Düzeyleri ve Etkileyen Faktörler. *Gümüşhane University Journal of Health Sciences* 2013; 2(1):78-94.
- Şahin İ, Zoraloğlu YR, Şahin Fırat N. Üniversite Öğrencilerinin Yaşam Amaçları, Eğitsel Hedefleri, Üniversite Öğreniminden Beklentileri ve Memnuniyet Durumları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi. Educational Administration: Theory and Practice* 2011;17(3): 429-452.
- Kane D, Williams J, Cappuccini Ansfield G. Student Satisfaction Surveys: The Value in Taking an Historical Perspective. *Quality in Higher Education* 2008; 14(2): 135-155.